

ROMÂNIA

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

PLENUL

HOTĂRÂRE nr. 105

din 22 Ianuarie 2009

Prin Nota nr.991/L/2008 a Direcției legislație documentare și contencios și 6 note ale Direcției resurse umane și organizare au fost supuse dezbaterii Plenului Consiliului Superior al Magistraturii punctele de vedere exprimate asupra solicitării unor magistrați-asistenți, de recunoaștere a gradului profesional de judecător de curte de apel.

Față cuprinsul cererilor formulate și al notelor direcțiilor de specialitate, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii, reține următoarele:

Printr-o serie de cereri înregistrate la Consiliul Superior al Magistraturii o parte din magistrați-asistenți la Înalta Curte de Casație și Justiție, precum și un fost magistrat-asistent, în prezent judecător în funcție cu grad de tribunal, au solicitat Plenului Consiliului Superior al Magistraturii recunoașterea gradului profesional de judecător de curte de apel.

Cererile formulate sunt motivate în mod similar, și aduc în discuție, în principal, următoarele aspecte:

- magistrați-asistenți numiți în funcție sub imperiul legii anterioare, potrivit dispozițiilor legale menționate, au dobândit grad de judecător de curte de apel, acesta fiind un drept câștigat de la data numirii în funcție, conform principiilor generale ce guvernează executarea unui raport de serviciu;

- prin Hotărârile nr.110/2007 și nr.18/2008, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a apreciat contrar acestor principii, creând o situație defavorizantă magistraților asistenți numiți în funcție în temeiul Legii nr.56/1993;
- în temeiul principiului neretroactivității legii civile, modificările legislative nu pot retroactiva și nu pot fi aplicate magistraților-asistenți numiți în condițiile legii anterioare, în caz contrar încălcându-se și principiul încrederii legitime, cu consecințe negative asupra carierei profesionale a acestora;
- jurisprudența constantă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, în sensul recunoașterii gradului profesional de judecător de curte de apel, a magistraților-asistenți numiți sub incidența Legii nr.56/1993, pentru argumentele mai sus arătate, cu precizarea că s-a reținut un statut similar cu cel al judecătorilor și procurorilor, întrucât potrivit prevederilor acestei legi, magistrații-asistenți făceau parte din Corpul Magistraților; se mai arată că această interpretare este în acord cu jurisprudența Curții Constituționale care consacră și definește principiul egalității în drepturi și cu cea a instanțelor europene.

Cererile formulate se circumscriu unor situații distincte, în raport cu normele legale care erau incidente la data numirii petenților sau, după caz, pe parcursul exercitării de către aceștia a funcției de magistrat-asistent.

I. O parte a petenților a fost numită ori și-a exercitat funcția sub imperiul Legii Curții Supreme de Justiție nr. 56/1993, în forma adoptată inițial – potrivit căroră magistrații-asistenți sunt numiți dintre judecătorii sau procurorii cu o vechime în grad de cel puțin 4 ani. După un stagiu de 4 ani în această funcție, ei pot fi înaintați pe loc la gradul de președinte de tribunal și după alți 2 ani, la gradul de judecător de curte de apel. (art.37 alin.3).

Cu privire la natura și efectele juridice ale înaintării pe loc a magistraților-asistenți la gradul de judecător de curte de apel, Plenul reține că norma în discuție trebuie supusă unei interpretări sistematice, prin care să se țină cont așadar de corelația ei cu celelalte dispoziții cuprinse în Legii Curții Supreme de Justiție nr. 56/1993, dar și cu normele relevante sub aspectul analizat, existente în Legea nr. 92/1992.

În prima ipoteză a normei arătate, pe de-o parte termenul de “grad” utilizat de către legiuitor nu se referă la gradul profesional, întrucât acesta se raportează doar la funcțiile de execuție, iar nu la cele de conducere - după cum prevede expres chiar art. 47 din Legea nr. 92/1992 : “în cadrul corpului magistraților, ierarhia funcțiilor de execuție se stabilește în raport cu nivelul pregătirii și vechimii, pe gradele profesionale prevăzute de lege. Ierarhia funcțiilor de conducere în cadrul corpului magistraților se stabilește în raport cu nivelul instanțelor și al parchetelor (...)”, iar pe de altă parte, în mod evident, nu putea fi vorba nici de obținerea efectivă a funcției de conducere respective. În aceste condiții, rezultă că, în pofida terminologiei utilizate de către legiuitor, magistrații-asistenți cu o vechime de 4 ani în această funcție obțineau în realitate doar salarizarea unui președinte de tribunal - soluție statuată expres cu ocazia modificării Legii Curții Supreme de Justiție nr. 56/1993, prin OUG nr. 224/2000. Or, din moment ce se ajunge la o astfel de concluzie pentru prima ipoteză a tezei finale a alin. (3) din art. 37 în discuție, dată fiind simetria reglementării cuprinse în respectiva normă și necesitatea unei consecvențe juridice, aceeași soluție trebuie adoptată și în ceea ce privește interpretarea celei de-a doua ipoteze a tezei finale a acestei dispoziții legale, respectiv obținerea salarizării unui judecător de curte de apel.

Această concluzie este susținută și de un alt argument, care are în vedere modul în care legiuitorul a înțeles să reglementeze de-a lungul timpului evoluția profesională a magistraților.

Astfel, în forma inițială a Legii nr.92/1992, în cadrul Secțiunii a II-a a capitolului II din Titlul IV erau prevăzute „Condițiile speciale pentru numirea și avansarea în funcție a magistraților”; potrivit art. 67, pentru a fi avansat în funcții superioare, magistratul trebuia ca, pe lângă îndeplinirea unor condiții de vechime, să aibă o activitate meritorie, atestată prin notele calificative acordate de șefii ierarhici și inspectori.

Ulterior, în forma republicată a Legii nr.92/1992, secțiunea respectivă reglementa „Condițiile speciale pentru numirea și promovarea în funcție a magistraților” (termen păstrat și în reglementarea aflată în prezent în vigoare, Legea nr.303/2004); în conformitate cu art. 66, pentru a fi promovat în funcții superioare, magistratul trebuia să

aibă o activitate meritorie, atestată prin notele calificative acordate de șefii ierarhici, precum și o vechime minimă, prevăzută expres de lege.

De asemenea, mai trebuie învederat faptul că prin OUG nr.179/1999 a fost introdusă condiția promovării pe bază de examen, în funcții superioare de execuție la tribunale, curți de apel și parchetele de pe lângă acestea, a magistraților care îndeplinesc condițiile prevăzute de lege.

Este evidentă așadar consecvența legiuitorului în a distinge între numirea magistratului într-o funcție și acest concept de evoluție profesională, materializat în dobândirea gradului profesional.

Or, în aceste condiții, și dat fiind că până la adoptarea Legii nr. 303/2004 magistrații-asistenți au făcut parte din corpul magistraților, considerăm că interpretarea normelor supuse analizei în sensul că prin simpla îndeplinire a condiției de vechime li s-ar fi conferit de drept magistraților-asistenți gradul profesional de judecător de curte de apel ar conduce la concluzia absurdă că, în privința procurorilor și a judecătorilor (care, pe lângă vechime, trebuia să mai îndeplinească și condiția unei activități meritorii, iar ulterior, să susțină un examen), s-ar fi creat, ope legis, o situație mai grea decât cea a magistraților asistenți - ceea ce, în mod cert, nu putea constitui voința legiuitorului.

II. Alți petenți au fost numiți după modificarea Legii Curții Supreme de Justiție nr. 56/1993, prin OUG nr. 224/2000, alineatul 3 al articolului 37 având următorul cuprins: "Magistrații-asistenți sunt asimilați, ca rang și salarizare, judecătorului de curte de apel și sunt numiți dintre judecătorii sau procurorii cu o vechime în magistratură de cel puțin 4 ani. După un stagiu de 3 ani în această funcție ei pot fi înaintați pe loc în funcția de vicepreședinte de tribunal, iar după alți 3 ani, în funcția de președinte de tribunal".

De asemenea, potrivit articolului II al ordonanței menționate "Magistrații-asistenți și magistrații-asistenți șefi care până la data intrării în vigoare a prezentei ordonanțe de urgență au fost înaintați pe loc, potrivit legii, în gradul de judecător de curte de apel, sunt asimilați, ca rang și salarizare, funcției de președinte de tribunal".

În această situație, pe lângă argumentele anterior expuse mai trebuie avute în vedere și următoarele considerente:

Prin efectul asimilării, după cum se precizează în mod expres în textele legale mai sus arătate, magistrații-asistenți puteau beneficia doar de rangul și salarizarea unui judecător de curte de apel – atribute care reprezintă de fapt doar efectele gradului profesional superior și care au fost acordate în mod exclusiv prin voința legiuitorului, fără însă a dobândi însuși gradul profesional de judecător de curte de apel.

Sub acest aspect, avem în vedere faptul că aceste atribute conferite de lege pe durata exercitării unei funcții, prin asimilare cu cele ale funcției de judecător de curte de apel, nu puteau așadar, prin ele însele, să nască însuși dreptul la gradul de judecător de curte de apel, atâta vreme cât legiuitorul nu a înțeles să echivaleze aceste funcții.

De altfel, în susținerea acestei opinii se mai poate aduce și un argument de interpretare logică; astfel, din moment ce asimilarea în discuție avea un caracter de excepție, efectele ei nu puteau fi altele decât cele prevăzute în mod expres de lege (adică rangul și salarizarea), neputând fi extinse la dobândirea gradului profesional de judecător de curte de apel (conform regulii exprimate prin adagiul *exceptio est strictissimae interpretationis et applicationis*).

III. Considerentele expuse la pct.II sunt valabile și în cazul magistraților-asistenți înaintați pe loc în gradul de judecător de curte de apel, în temeiul prevederilor art.37 alin. (2) din Legea nr. 56/1993, în forma inițială a legii, respectiv, în cazul doamnelor Cojocaru Angela și Găinușă Georgeta – având în vedere, în special, prevederile art. II din O.U.G. nr.224/2000, potrivit cărora magistrații-asistenți aflați într-o asemenea situație sunt asimilați, ca rang și salarizare, funcției de președinte de tribunal.

IV. O altă parte a petenților a fost numită în funcție ulterior abrogării Legii Curții Supreme de Justiție nr. 56/1993, cu modificările și completările ulterioare – deci sub imperiul Legii nr. 303/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare; or, acest act normativ nu cuprinde dispoziții de genul celor invocate în cereri de către solicitanți - în sensul că magistrații asistenți au grad de judecător de curte de apel și sunt salarizați ca atare.

În aceste condiții, netemeinicia acestor cereri apare ca fiind indiscutabilă.

V. O situație distinctă o constituie cea a unor petenți care au îndeplinit funcția de judecător sau procuror anterior numirii în funcția de magistrat-asistent, respectiv, doamnele Ionescu Marinela Mirela, Dafina Mihaela și domnul Nichita Gheorghe.

În cazul primelor două solicitante, potrivit datelor din traseul profesional al acestora, funcția de judecător a fost exercitată la judecătorii, iar pe perioada îndeplinirii acestei funcții nu a fost dobândit gradul profesional de judecător de curte de apel - potrivit dispozițiilor Legii nr. 92/1992 republicată, cu modificările și completările ulterioare.

În ambele cazuri, a intervenit eliberarea din funcția de judecător, iar numirea în funcția de magistrat-asistent a avut loc sub imperiul Legii nr.56/1993 republicată, cu modificările și completările ulterioare. Ca atare, pentru considerentele expuse anterior la pct. II, actul normativ mai sus amintit nu poate constitui temeiul juridic pentru dobândirea de către petente a gradului profesional de judecător de curte de apel, astfel încât cererile formulate de către cele două petente în acest sens sunt nefondate.

Referitor la situația domnului Nichita Gheorghe, rezultă că acesta a îndeplinit funcția de procuror la Parchetul de pe lângă Curtea Supremă de Justiție și a dobândit gradul corespunzător acestui parchet.

În prezent însă, solicitantul nu mai ocupă această funcție; or, numai în măsura în care acesta era procuror sau judecător în funcție, i se putea recunoaște gradul profesional dobândit anterior - potrivit practicii constante a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii în această materie.

În legătură cu acest aspect reamintim că, în ședința din data de 19.10.2006, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a hotărât recunoașterea în ierarhia instanțelor, a gradului profesional dobândit de procurori și recunoașterea, în ierarhia parchetelor, a gradului profesional dobândit de judecători, în cazul foștilor procurori numiți judecători și a foștilor judecători numiți procurori, cu excepția procurorilor cu grad corespunzător Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiției, cărora în momentul numirii ca judecători li se recunoștea gradul de curte de apel.

VI. Un caz particular este cel al doamnei judecător Bomboș Otilia Ana – care, în prezent, este judecător în cadrul Tribunalului București.

Prin Hotărârea nr.795/2006, pronunțată după numirea solicitantei ca judecător Judecătoria Fetești, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a admis cererea acesteia, de recunoaștere a gradului profesional dobândit anterior, de judecător de tribunal.

Pentru a dispune astfel, Plenul a avut în vedere pe de o parte, faptul că în perioada 01.03.1993 – 01.12.1995, doamna Bomboș Otilia și-a desfășurat activitatea ca judecător la Tribunalul București, iar pe de altă parte, s-a ținut cont de dispozițiile art. 65 alin. (6) din Legea 303/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, potrivit cărora judecătorul eliberat din funcție din motive neimputabile își păstrează gradul profesional dobândit; trebuie precizat totodată că, la acel moment, doamna judecător nu a înțeles să invoce dispozițiile art. 37 alin. (3) din Legea nr.56/1993 republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Cât despre această din urmă normă – în forma în vigoare la momentul numirii doamnei judecător în funcția de magistrat-asistent – pentru considerentele expuse anterior la punctul II, aceasta nu poate constitui temeiul juridic pentru dobândirea de către petentă a gradului profesional de judecător de curte de apel și, prin urmare, cererea formulată de către petentă în acest sens este nefondată.

Cu privire la jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție, invocată de asemenea de către petenți în susținerea cererilor analizate, Plenul reține următoarele:

Prin Hotărârea nr. 18/ 2008 a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii, a fost respinsă cererea de recunoaștere a gradului profesional de judecător de curte de apel formulată de doamna Daniela Andreea Ionescu, magistrat-asistent la Înalta Curte de Casație și Justiție, numită în funcție sub imperiul dispozițiilor art. 37 alin. (3) din Legea nr.56/1993, astfel cum au fost modificate prin O.U.G. nr. 224/2000.

În considerentele acestei hotărâri, Plenul a reținut, în esență, că dispozițiile art. 37 alin. (3) din Legea nr.56/1993 (în ultima formă), nu consacrau posibilitatea dobândirii unui astfel de grad profesional de către persoanele care îndeplineau funcția de magistrat-asistent, ci doar asimilau magistratul-asistent, ca rang și salarizare judecătorului de curte

de apel, asimilare care era un atribut al funcției, organic legată de exercitarea acesteia, astfel încât nu putea opera decât pe durata îndeplinirii respectivei funcții.

În mod similar s-a procedat și în cazul solicitării doamnei Cârjan Raluca Maria - fost magistrat-asistent în perioada 2001-2004, judecător în funcție cu grad de tribunal la data formulării cererii - de recunoaștere a gradului profesional de judecător de curte de apel, dobândit sub incidența aceleiași reglementări (Hotărârea nr.110/2007 a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii).

Recursurile declarate de către ambele solicitante împotriva hotărârilor menționate au fost admise prin deciziile civile nr.3640/2007, respectiv nr.1511/2008 ale Înaltei Curți de Casație și Justiție - Secția de contencios administrativ și fiscal, dispunându-se în consecință obligarea Consiliului Superior al Magistraturii să emită hotărâri prin care să recunoască recurentelor gradul de judecător de curte de apel.

Se reține însă că, pe de o parte, în considerentele acestor hotărâri au fost avute în vedere doar dispozițiile Legii Curții Supreme de Justiție nr. 56/1993, în forma adoptată inițial - analizate în cadrul punctului I - nu și celelalte situații identificate, iar pe de altă parte, cele două hotărâri judecătorești în discuție constituie decizii de speță, care nu produc efecte juridice decât pentru părțile din proces.

Față de considerentele expuse, în temeiul dispozițiilor art.35 lit.f. din Legea nr.317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată, cu modificările și completările ulterioare, prin vot direct și secret, cu majoritatea, după caz, cu unanimitatea voturilor membrilor prezenți,

PLENUL CONSILIULUI SUPERIOR AL MAGISTRATURII

HOTĂRĂȘTE

Art. 1 - Respinge cererile de recunoaștere a gradului profesional de judecător de curte de apel, obținut în baza dispozițiilor art. 36 și art. 37 din Legea Curții Supreme de Justiție nr. 56/1993, anterior modificării aduse acestei legi prin O.U.G. nr. 224/2000, formulate de următorii magistrați-asistenți: Enache Clemansa, Iorga Gabriela, White

Adriana Daniela, Iacobini Cristina Anca, Lupulescu Mariana, Voicu Marina, Cârstea Alexandru Nicolae, Florescu Mirela, Maței Victoria, Rădulina Micaela, Craiu Lidia Luminița, Mărculescu Alexandra Aurora, Ciocoveanu Floarea, Cojocaru Virginia și Maurer Valeria.

Art. 2 - Respinge cererea de recunoaștere a gradului profesional de judecător de curte de apel formulată de doamna Bomboș Otilia-Ana, judecător în funcție.

Art. 3 - Respinge cererile de recunoaștere a gradului profesional de judecător de curte de apel formulate de următorii magistrați-asistenți, numiți sub incidența Legii nr.303/2004: Jecu Oana Cristina, Pascu Cristina, Ungureanu Monica Eugenia și Stonescu Silvia.

Art. 4 - Respinge cererile de recunoaștere a gradului profesional de judecător de curte de apel, obținut în baza dispozițiilor art. 36 și art. 37 din Legea Curții Supreme de Justiție nr. 56/1993, ulterior modificării aduse acestei legi prin O.U.G. nr. 224/2000, formulate de următorii magistrați-asistenți: Dănăilă Giorgia, Petrescu Carmen, Nicilă Niculae, Moisin Mirela, Calabiciov Mihaela, Șerban Florentina, Dănescu Melania Issabela, Râmescu Daniela Claudia, Boboc Monica, Avram Adriana, Petre Ștefania, Florea Bujorel, Cristea Simona, Rădulescu Luminița Catrinel, Oprescu Maria Sabina (a fost eliberată din funcție, prin pensionare, începând cu data 02.11.2008), Ionescu Aneta, Mitache Paul, Florea Aneta, Segărceanu Aurel, Vlcea Ionela Corina, Tudor Daniela, Lipcinski Antoaneia Cornelia, Strat Beatrice-Tanța, Vrîncuț Niculina, Iliescu Marioara, Petrescu Livia Maria, Bulzan Aura Nicoleta, Humă Iulia Carmela și Iancu Silvia Sandală.

Art. 5 - Respinge cererile de recunoaștere a gradului profesional de judecător de curte de apel formulate de următorii magistrați-asistenți, foști judecători sau procurori: Ionescu Marinela-Mirela, Dafina Mihaela și Nichita Gheorghe.

Art. 6 - Respinge cererile de recunoaștere a gradului profesional de judecător de curte de apel formulate de următorii magistrați-asistenți, care au fost înaintați pe loc în gradul de judecător de curte de apel, în temeiul prevederilor art. 37 alin.(2) din Legea Curții Supreme de Justiție nr. 56/1993, în forma în vigoare, anterior modificării aduse prin O.U.G. 224/2000: Cojocaru Angela și Găinușă Georgeta.

Art. 7 - Prezenta hotărâre se comunică Direcției resurse umane și organizare, pentru a fi pusă în aplicare.

Data în București, la data de 22 Ianuarie 2009

Președinte,

Judecător Viorel Vișni ANDREIEȘ

